

IVAN ČOLAK

Ivan Čolak
Radišiči Ljubuški
Br. osobne [REDACTED]
JMGB. [REDACTED]

Ivan Čolak

IVAN ČOLAK

Ljubuški

Studen 2005.

Razgovor je snimljen, snimka se vodi pod oznakom

icolak
7,04 KB
trajanje 22:01

Razgovor je vođen u Ljubuškom

Ivan Čolak

IVAN ČOLAK

Evo ga, naš diktafon je uključen. Ja ću Vas moliti, na početku snimke, da mi se predstavite, dakle, Vaše ime i prezime, datum i mjesto rođenja.

Ivan Čolak, 28. studenog 1959. Radišići, Ljubuški.

Gospodine Čolak, molit ću vas na početku da mi kažete kako je za vas počeo rat? Gdje ste vi bili na početku ratnih zbivanja? Gdje ste se uključili?

Rat je počeo u nas, kao i svaki drugi rat, počinje hladno. Znači, kad je počeo rat u Hrvatskoj, mi smo kao Hrvati ovdje u Bosni i Hercegovini samo govorili „Hajdemo, i mi ćemo gore i ...“, kad je bilo Borovo Selo i ovo ono, kad je prvi Jović, što je poginuo na Plitvicama ... mislim u nama se probudio taj ... da smo Hrvati i da moramo pomoć toj Hrvatskoj.

I kako se vi uključujete? Gdje se uključujete?

Počinju se stvarati seoski vodovi u 9. mjesecu, poslije pogibije Ludviga Pavlovića. 18. 09. 1991. u svakom selu su se stvarali vodovi mjesnih zajednica, naoružavali se, prodavali, što se kaže, krave i zemlju, da bi se kupilo oružje.

I vi ste, znači, onda u tim ...?

Angažirali smo se, da. Tada i prvi, ja mislim, poziv je bio 03. 04. da je bila mobilizacija kompletna, i tada smo mi ... ja sam bio ...

Devedeset i koje godine, molim vas?

Ivan Čolak

IVAN ČOLAK

'92. Kompletna je bila mobilizacija, stvorili su tada dvije bojne – 1. i 2. Ja sam bio u toj 1. bojnoj zamjenik zapovjednika voda 4. satnije – Radišići. I, kao takav otišli smo 08. 04. u Čapljinu. Iz svakog voda je išlo po šest, sedam ljudi. Znači, bilo nas je oko 40, tada u Čapljini.

Kakva je bila situacija u Čapljini?

Znaš kakva je bila? Čapljinci su, u Čapljini, inače, takvo je bilo stanje, oni su imali, ja mislim pola, pola - Muslimana, Hrvata, a i bilo je tih oficira, koji su imali stanove u Čapljini, koji su ...

Vojarna, je li tako?

Da, da, vojarna, koja je bila još uvijek tu. I, tada je ... nama se uvečer dešavalo da su pucali na nas iz tih zgrada, ti oficiri, jer su oni svi ... koji je moj ćaća dobio, za 30 godina rada u Električnom sat, a ovi su dobivali te malokalibarke ili šta ja znam šta je to bilo ... koji su pucali prema nama, koji smo bili na crti.

Vi tada u Čapljini prvi put susrećete Praljka?

I prvi put sam sreo njega tada ...

Kakva je situacija bila, znači, kad ste vi ...?

Mi smo bili na štreki, točno između „UNIS“ -a i stanice – kolodvora i bili smo okrenuti prema vojarni. Normalno, oni su pucali po nama, onda su avioni ... i to je bilo ... Tada su oni nas dobro poklopili, jedva smo se izvukli odatle i tada sam ga prvi put upoznao, jer mi je došao tamo ...

Ivan Čolak

IVAN ČOLAK

I onda, što pamтите od toga?

Pa, pamtim njega, jer sam ga prvi put vidio.

Što je radio tada?

Otišao je za zgradu jednu ispišati se i ovaj ... ja ne znam ko je bio taj sa njim, što je bio, on je rekao: „Generale, nemojte tu, pogodit će Vas metak!“, a on kaže: „Ma, koga će pogoditi!“ ... i general se pišao.

I, što on, kako je on reagirao u toj pucnjavi?

Sasvim ... on je inače reagirao, cijelo vrijeme rata, kao da nikad njega metak ne može pogoditi. Mislim, tako se je uvijek ponašao. I vazda je bio i na prvoj crti i ...

A jeste li uspjeli tada, u tim događajima, shvatiti što je on, zapravo, htio? Vojarna je bila problem, u vojarni je bila vojska, je li tako? Iz vojarne se pucalo. Što je Praljak tada, zapravo, htio? Vi niste bili kad je...

Nije ... da, ali on je i tada htio, mirnim putem da se vojarna preda.

Po čemu ste vi zaključili da je on to želio?

I, on je tada i na megafon govorio to.

Ivan Čolak

IVAN ČOLAK

To me zanima. Što je govorio?

Govorio je tim oficirima da se predaju, da im ništa neće biti, jer godinu dana prije toga je se desilo, kad je bio sukob u Hrvatskoj već, da su došli ti momci iz vojarne iz Čapljine i tu su ... koji su služili vojsku i mi smo njih vratili rodbini. I, opet se desilo, ti svi oficiri su se povukli kasnije helikopterima, i opet je vojska ostala. I, nikako on, on nije dao, ti su momci ovdje opet završili u zatvoru, u Ljubuškom, i opet vraćeni svojim kućama.

A što je Praljak tada govorio na megafon?

Jednostavno je govorio da je gotovo, da se Jugoslavija raspada i da se trebaju predati i ... mislim, neće im se ništa desiti ... svi idite svojim kućama ...

To je isto govorio?

Da.

Kako su oni iz vojarne odgovarali na to?

Metcima.

Metcima su odgovarali na te poruke?

Ja.

Ivan Čolak

IVAN ČOLAK

Dobro. U razgovoru kojeg smo vodili prije nego što smo uključili diktafon, rekli ste mi da vi niste bili prisutni u trenutku kada je konačno vojarina pala?

Da, nisam bio u Čapljini, bio sam u Čeljevu. To je pet, šest kilometara ispod vojarne.

Dobro, onda dalje nećemo o događanjima oko vojarne, ali me zanima ... u vašoj postrojbi bilo je i Muslimana, je li tako? Možemo li se malo prisjetiti toga? Kako je funkcioniralo to zajedništvo?

Sve je do Mostara '93., u 5. mjesecu.

Do Mostara, u 5. mjesecu '93. godine - što?

Kao postrojba, pozvana je u Mostar, s tim da sam ja već, da Vam kažem, '93. u 1. mjesecu, kad sam bio postavljen za zapovjednika bojne, došao u Uskoplje ... U 1. mjesecu '93. I došao sam gore, u Uskoplje, gdje sam njega našao i tu smo zamijenili ovu postrojbu ... to su, mi smo ih zvali Tutinovci, oni su sa Širokog Brijega, eto ... sad jesu li baš bili oni ili postrojba sa Širokog Brijega, sad ... i mi smo ih tu zamijenili na Repetitoru i tu smo bili dvadesetak dana. I, tu sam ga ono najbolje upoznao.

I koji događaj pamтите ovdje? Po čemu se sjećate Uskoplja i Praljka?

Znaš šta mi je rekao? Ali, evo i to ću sad ispričati, neka se čuje i to.

Ivan Čolak
6/16

IVAN ČOLAK

Kad sam došao gore, kad sam ga našao u Prozoru, on meni kaže: „Nije ti ovo Krivodol, nije ti ovo Drenovac ...“, kaže „...ovdje su Muslimani i oni te čekaju na nišanu. Oni piju kavu i čekaju te satima, da te pogode. Pazi ljude!“

Aha. To je znači bilo upozorenje da ...?

Da, da, jer su oni takvi bili. Oni nisu puno pucali, ali kad su pucali, pogađali su.

Ali, to je, pretpostavljam, bilo i upozorenje da se radi o teškom terenu, je li tako?

Da, i to veoma teškom terenu ... - 23 i ti moraš držati položaje i to.

Na Uskoplju imamo i događaj kada su se ljudi počeli jednu noć povlačiti, je li tako?

To je bilo 01. 08. '93.

Dobro. Sjećate se toga?

I te kako.

Možete li mi malo pričati o tome?

Došli smo gore ... još je bio zapovjednik bojne Ante Prskalo, i ja i doveli smo dvjesta ljudi.

Iz Ljubuškog?

Ivan Čolak
7/16

IVAN ČOLAK

Da, I te večeri ... čim sam došao gore, rekli su mi da me traži on.

Morate mi reći tko Vas traži?

General me traži.

Dobro.

I, otišao sam gore i našao sam ga pred kartom.

U zapovjedništvu je bio?

U zapovjedništvu i pitao me: „Koliko si doveo ljudi?“. Ja sam rekao: „Dvjesto.“. Kaže on: „Moraš večeras izaći na crtu.“. Ja sam mu rekao: „Deset sati je navečer, ne znam crtu ...“.

A zašto je tražio da odmah idete na crtu?

Zato što je sve bježalo odozgo. Znači, trebalo je začeptiti crtu.

Kad kažete - sve je bježalo odozgo, tko je bježao? Što je bježalo?

Stanovništvo, civili ... civili su protjerani i to je bilo s traktorima, ne autima, ne ... mislim, prodavali su mitraljeze neki za šteku cigareta. Znači, bili su u nekom okruženju i ...

Ivan Čolak
8/16

IVAN ČOLAK

Je li bilo puno tih civila?

Auh! Cijelo Bugojno ... ne znam, cijelu noć je to.

Što cijelu noć?

Cijelu noć ta kolona je išla.

To su bili civili – žene , djeca ...?

Da, da.

Dobro. I, što se dalje događa? Vi kažete da ne možete ići preuzeti crtu?

Da. Ali, gore je bila postrojba u kojoj su bili Ljubušaci: Boro, Srećo i ti ... razumiješ ... i on meni kaže: „Oni su u okruženju, trebaš izaći!“. Ja sam mu rekao: „Ne mogu, generale, tek ujutro.“. Onda mi je on rekao da odem na večeru, gore u „UNIS“ i kad večeram da se vratim, pa ćemo vidjeti šta ćemo uraditi.

Kako je vama tada general izgledao, u toj situaciji?

Izgubljeno. Prvi put da sam ga vidio da mu je teško, jer, inače, je bio optimist uvijek. Ali, tada sam ga vidio, ono ... prvi put da mu bježi sve ispod kontrole. Vratio se on ... gore na ogradu stoji i on meni kaže: „Iko, idi spavati, gore je sve palo. Vidjet ćemo što ćemo.“. I ujutro sam došao u sedam sati k njemu. I on kaže: „Kakvo je stanje?“. Ja kažem: „Vojska je tu, spremna je. Samo bilo bi

Ivan Čolak
9/16

IVAN ČOLAK

dobro da Vi dođete, jer ste Vi motivator.“. I on je došao i rekao: „Ulazite u autobuse, idemo gore!“ . Kad smo došli gore na Sićaju ...

Dajte mi recite samo ovako, možemo li malo detaljnije o tome, šta je on rekao ljudima ...?

To jutro?

Da.

Rekao je: „Sve je gore palo! Gore ima ...“, kaže „... ide Srećko Nikić sa osamdeset Grudana i vas dvjesta Ljubušaka ... i moramo začepiti crtu ...“.

I što je on dalje napravio da bi pokrenuo ljude?

Došao je ... pred autobusom je on to rekao. Mi smo odveli gore ljude i kad smo došli na Sićaju ...

Čekajte, gdje je on bio za to vrijeme?

Sa mnom!

Gdje?

Bili u zapovjedništvu i sjeli smo u isto auto.

On je u autu išao gore?

Ivan Čolak
10/16

IVAN ČOLAK

Da! Sa terencem, prvi išao. I, došli gore ... i kad smo došli gore, on je rekao ... zovnuo mene i ovog zapovjednika bojne ... „Idemo mi gore, neka vojska ostane.“. Da ih ne izlažemo, jer ne znamo dokle su oni napredovali odozgo ... i nađemo gore tog Ljubu Oreča, sa dvadeset momaka. On kaže: „Ja ne znam dokle su došli.“. Znači, mogli bi mi izaći na taj Pidriš, jer se moglo izaći. I, onda smo mi izašli i onda je on decidiranu zapovijed izdao ... tu je došao i Šiljeg ... znači, tamo Ždrimci, Crni Vrh i Ploče, prema Bugojnu i tako smo izvršili. Ja sam otišao na Ploču, on je Marko je otišao na Ždrimce ...

A gdje se događa ona situacija kad se Praljak penje na nekakav tenk?

E, tu se događa!

Gdje?

Kad smo na Pidrišu.

Možete li se sjetiti malo toga?

Znam ... sjeo na tenk on i gore ... virio do pasa i ovaj mu tenkista govori: „Generale, nemojte ići, pogodit će nas!“. On kaže: „Pičku će materinu pogoditi, general sjedi na njemu!“. I, prvi je pošao na Mačkovac, tako da smo ... jer ja sam, kako sam bio u 1. mjesecu gore, znao te položaje sve. Znao sam gdje trebam ići. I ...

Recite ... imate li još nešto?

Ivan Čolak
11/16

IVAN ČOLAK

Ne, i tako smo, u tom trenutku, sa tih dvjesta Ljubušaka i osamdeset Gruđana začepili crtu.

Onaj događaj kad je Srećko, zapovjednik bojne, izgubio nogu - je li to bilo tada ili je to bilo poslije?

Tada, taj dan.

Dajte mi se malo prisjetite toga.

Pa, sjećam se toga kad je on izdavao usmenu zapovijed ...

Što je on tada rekao Srećku?

Mi smo ... on je rekao: „Lepica - ideš na Ždrimce, Iko - ideš na Ploču i na Crni Vrh, a ti Srećko - na Mačkovac.“. I, on kaže: „Generale ...

Tko kaže?

Srećko.

Srećko kaže?

„Generale, ja odoh, ali kad se vratim u Grude, sve što ima izbjeglica ispod pedeset godina iz Bosne – sve ću ih pobiti!“. U afektu je to rekao.

Naravno, ali da bi razumjeli te Srećkove riječi trebamo znati da su u tom trenutku bježali ljudi koji su bili sposobni ...

Ivan Čolak
12/16

IVAN ČOLAK

Da, da sposobni za rat ...

... i nisu branili svoje...?

Da, nego su bježali.

... Oni su bježali, a vi ste trebali ići braniti?

Da, da. I, on kaže: „Hajde, uzmimo ovo Srećko, a kad dođeš u Grude, jebaji im mater!“.

Dobro.

I, kada sam se ja vratio sa Ploče, jer Mačkovac je bliže ... ja vidim da nešto nije u redu, kaže: „General neće nikog da primi.“.

Tko to kaže?

Bio je kurir neki ili neko je bio na vratima ... razumiješ, u toj školi. Ja kažem: „Ja moram ući k njemu, moram mu reći jesam li izvršio zadatak ili ne!“.

Kaže on: „Ne može niko k njemu!“ . Ja sam ušao ... on plače ... i on meni kaže: „Srećko je izgubio nogu.“ . „Gdje je generale?“ , kaže: „Eno ga u bolnici, u Rumbocima.“ . I ja sam odatle odmah otišao dole u Rumboke, u bolnicu i tada je došao helikopter po njega i prebacio ga u Split i tako.

General je tada bio potresen?

Ivan Čolak
13/16

IVAN ČOLAK

I te kako! Mislim, nikada ga ja goreg nisam vidio.

Možemo li se malo vratiti na sastav vaše postrojbe i na period kada su zajedno u HVO-u bili i Muslimani i Hrvati? Znači, zajedno su bile obuke, zajedno se naoružavalo, sve je to zajedno išlo, je li tako?

Ne, kako sam ja bio zapovjednik 1. bojne, početkom '93., a prije kako se je to pozivalo, ja ne znam, ali '93. u mene je bilo samo dvadeset četiri Muslimana.

'93. dvadeset i četiri Muslimana? Dobro.

Da, da, čak mi je ... ovaj, kako se zove ... Maksumić, je li? ... Hajro, ne Hajro ... nego ovaj što je bio zapovjednik potporne satnije ... Snježo Maksić ...

Ne možemo tako razgovarati.

Da, dobro. Snježo Maksić bio zapovjednik jedne satnije u mene u bojnoj.

Kako?

Snježo Maksić. Potporne satnije.

Snježo Maksić.

A Hajro taj je bio zapovjednik voda. Znači, eto vidite ...

Dobro. A kažete bila su dvadeset i četiri, je li tako?

Ivan Čolak
14/16

IVAN ČOLAK

Da, u mene.

Kasnije su dvojica ostala, je li tako?

Kad je došao Mostar, tako je.

Dobro, sad me zanima kako je došlo do toga da od dvadeset i četiri Muslimana, dođete na dvojicu? Bio je događaj o kojem ste mi pričali.

Iz jednog razloga, što sam, kad sam postrojio momke da idu za Mostar, rekao sam im: „Ko se ne osjeća sposobnim da gore ratuje, neka ...“.

A zašto ste im to rekli?

Zato što sam znao ... jer ja ne bi pucao na svoj narod.

Dobro, a jeste li dobili od nekoga naputak da tako kažete?

Ne! To sam sam odlučio, kao zapovjednik bojne. Sam sa rekao ko se ne osjeća sposobnim da gore mora ratovati, neka odloži naoružanje.

Dobro. I?

I, sad ću Vam reći još jednu stvar. Jer su oni tek, ja sam u Čapljini, kad smo bili tamo, dvojicu mojih vojnika, koji su tada odložili oružje. Kad je u Čapljini bilo, onda su oni njih zarobili.

Ivan Čolak
15/16

IVAN ČOLAK

Dobro, a što je bilo sa onim Muslimanima koji su odložili oružje, koji su rekli...?

Ništa nije bilo s njima, oni su otišli svi kući i tek 03., 04. 08., je li tako? ...Kada je bilo, to je, vjerojatno, bila politička igra, da su oni došli sami u Duhansku stanicu Ljubuški – svi, od 18 – 60 godina, i oni su otišli u Mostar, u zatvor, ali smo preko njega i generala Petkovića urgirali da uopće ne smiju izlaziti na crtu da prave bunkere, kao što se dešavalo s nekima. I, za tri dana su svi dobili garantno pismo i svi su izašli iz zatvora.

Jesmo li nešto zaboravili reći?

Ja vjerujem da nismo, ja ne znam.

Dobro. Hvala Vam lijepo!

Razgovor vodila: Lada Puljizević

Izrada transkripta: Danijela Križanović

Studeni 2005. godine, Ljubuški

Ivan Čolak

IZJAVA

Ja, niže potpisan Ivan Čolak , izjavljujem da sam svojom voljom, obrani generala Slobodana Praljka, dao izjavu o događajima u kojima sam sudjelovao, a vezani su uz ratna zbivanja u Republici Hrvatskoj i/ili Bosni i Hercegovini (1991-1994). Pristajem da moja izjava bude korištena u postupku pred Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju i da bude objavljena. Spreman sam svjedočiti u postupku koji se vodi pred MKSJ protiv generala Slobodana Praljka u predmetu Tužiteljstvo protiv Prlic at al.

Izjavljujem da sam prije davanja izjave obrani generala Praljka i prije ovjeravanja te iste izjave kod notara, upozoren da moram govoriti istinu i da neistinita izjava predstavlja kazneno djelo po Kaznenom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine, Kaznenom zakonu Bosne i Hercegovine i po pravilima MKSJ.

Izjavljujem da sam upozorenja razumio i da je sve što sam u izjavi naveo istinito i točno, po mojem najboljem znanju i sjećanju.

Izjavu sam pažljivo pročitao i ona u cijelosti odgovara onome što sam izjavio. (Vlastoručno sam, prilikom čitanja izjave, ispravio pogreške nastale u pisanju izjave.) Vlastoručno sam pisani tekst izjave potpisao.

U _____

Ivan Čolak

IZJAVA

Ja, niže potpisani **Ivan Čolak**, izjavljujem da sam u listopadu 2005.g, svojom voljom, obrani generala Praljka, dao izjavu o događajima u kojima sam sudjelovao, a vezani su uz ratna zbivanja u Bosni i Hercegovini (1991-1994). Pristajem da moja izjava bude korištena u postupku pred Medjunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju i da bude objavljena. Spreman sam svjedočiti u postupku koji se vodi pred MKSJ protiv generala Slobodana Praljka u predmetu Tužiteljstvo protiv *Prlić et al.*

Izjavljujem da sam prije davanja izjave obrani generala Praljka upozoren da moram govoriti istinu i da neistinita izjava predstavlja kazneno djelo po Kaznenom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine, Kaznenom zakonu Bosne i Hercegovine i po pravilima MKSJ.

Izjavljujem da sam upozorenja razumio i da je sve što sam u izjavi naveo istinito i točno, po mojem najboljem znanju i sjećanju.

Izjavu sam pažljivo pročitao i ona u cijelosti odgovara onome što sam izjavio. Vlastoručno sam, prilikom čitanja izjave, ispravio pogreske nastale u pisanju izjave. Vlastoručno sam pisani tekst izjave potpisao.

Ivan Čolak